

Проблеми розвитку соціально-трудових прав
та профспілкового руху в Україні

УДК 349.2

**ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ ХАРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК**

Московець В. І.,
*голова Первинної профспілкової
організації працівників Харківського
національного університету
внутрішніх справ,
канд. юрид. наук
ORCID 0000-0002-0216-9470*

В умовах розбудови України як правової, соціальної та демократичної держави важливе значення має якісна діяльність громадських об'єднань. Особливе місце серед громадських об'єднань посідають професійні спілки, під якими національний законодавець розуміє добровільні неприбуткові громадські організації, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання).

Стаття 6 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» передбачає, що громадяни України мають право на основі вільного волевиявлення без будь-якого дозволу створювати профспілки, вступати до них та виходити з них на умовах і в порядку, визначених їх статутами, брати участь у роботі профспілок.

Професійні спілки сьогодні в Україні можна створювати на підприємствах, в установах, організаціях. Дозволяється функціонування професійних спілок і у правоохоронних органах. Зокрема, ст. 114 Закону України «Про Національну поліцію» передбачає, що для захисту своїх прав та законних інтересів працівники поліції можуть утворювати професійні об'єднання та професійні спілки відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

26 червня 2018 р. Установчими зборами колективу Харківського національного університету внутрішніх справ було прийнято рішення про створення Первинної профспілкової організації працівників Харківського національного університету внутрішніх справ (далі – Профспілка ХНУВС). На зборах був обраний голова Профспілки ХНУВС, профспілковий комітет в кількості 17 осіб і ревізійна комісія в кількості 3 осіб.

Профспілка ХНУВС входить до складу Всеукраїнської професійної спілки Міністерства внутрішніх справ України, яка є всеук-

Проблеми розвитку соціально-трудоових прав та профспілкового руху в Україні

раїнською добровільною неприбутковою громадською організацією і об'єднує працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України, з метою представництва, реалізації та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки.

Діяльність Профспілки ХНУВС здійснюється відповідно до Конституції України, законів України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про соціальний діалог в Україні», «Про колективні договори і угоди», Кодексу законів про працю України, інших нормативно-правових актів України, загальноприйнятих норм і принципів міжнародного права, конвенцій Міжнародної організації праці, Статуту Всеукраїнської професійної спілки Міністерства внутрішніх справ України, Колективного договору між Харківським національним університетом внутрішніх справ та первинною профспілковою організацією Харківського національного університету внутрішніх справ на 2019–2022 роки.

Профспілка ХНУВС налічує 3 584 членів, з них: 2 810 членів – представники ХНУВС (м. Харків); 214 членів – представники Сумської філії ХНУВС і Академії поліції м. Суми; 560 членів – представники Кременчуцького льотного коледжу.

У Профспілці ХНУВС створені та діють комісії за наступними напрямками: соціального діалогу та контролю за додержанням законодавства про охорону праці; здійснення представництва та захисту прав та інтересів членів профспілки у відносинах із роботодавцем, у судових та інших державних органах; медичного обслуговування; житлово-побутового забезпечення; культурно-масової роботи; спортивної роботи; обліку членів профспілки, профспілкової документації та формування профспілкового архіву; висвітлення і пропаганди роботи профспілки. Комісії очолюють досвідчені та авторитетні фахівці у відповідних напрямках діяльності Харківського національного університету внутрішніх справ.

Голова Профспілки ХНУВС входить до складу ректорату, вченої ради, конкурсної, кадрової та інших комісій Харківського національного університету внутрішніх справ. У жовтні 2018 р. члени профспілкового комітету у складі робочої комісії з представниками адміністрації університету брали участь у розробленні Колективного договору між Харківським національним університетом внутрішніх справ та первинною профспілковою організацією Харківського національного університету внутрішніх справ на 2019–2022 роки, який був схвалений конференцією трудового колективу Харківського національного університету внутрішніх справ 31 жовтня 2018 р.

Проблеми розвитку соціально-трудоових прав та профспілкового руху в Україні

Голова та члени профспілкового комітету Профспілки ХНУВС здійснюють постійний прийом членів профспілки, розглядають їх заяви з різних питань діяльності профспілки. За перший рік діяльності головою та членами профспілкового комітету Профспілки ХНУВС прийнято близько 600 працівників та курсантів університету, їх звернення розглянуто і здебільшого вирішено позитивно, тобто надана фінансова, роз'яснювальна або психологічно-моральна допомога. Так, за вказаний період Профспілка ХНУВС здійснила та профінансувала низку наступних заходів (див. табл.).

Таблиця

№	Найменування статті витрат	Сума, грн	Кількість осіб, охоплених заходами
1.	Грошова допомоги членам профспілки за наступними напрямками; в т.ч.:	776 511,06	212
	на народження дитини	55 600,0	22
	на лікування у зв'язку з хворобою члена профспілки	380 626,0	77
	на лікування близьких родичів членів профспілки	184 556,0	42
	на поховання членів профспілки та їх близьких родичів	114 956,0	43
	на санаторно-курортне лікування	16 230,0	6
	на путівки вихідного дня	14 973,06	18
	на путівки для дітей в оздоровчі табори	3 010,0	2
	на ремонт житла при нещасних випадках	1 000,0	1
	у зв'язку з тяжким становищем	5 560,0	1
2.	Культурно-масові заходи (творчі зустрічі з акторами, екскурсії, організація свят)	429 937,68	2 376
3.	Спортивні заходи, в т.ч. спортивне свято для дітей	95 707,71	270
		59 647,2	105
4.	Преміювання членів профспілки	22 732,93	5
5.	Благодійна допомога	26 671,3	
6.	Адміністративно-господарські витрати (основні засоби та малоцінні швидкозношувані предмети (МШП); нематеріальні активи (Бухгалтерська програма 1С-Бухгалтерія); зарплата; канцтовари; відрядження членів профспілки; послуги зв'язку; комісія банку)	263 738,13	

Пріоритетом Профспілки ХНУВС є забезпечення захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів її членів. Голо-

Проблеми розвитку соціально-трудових прав та профспілкового руху в Україні

вою та членами профспілкового комітету проводяться постійні консультування членів профспілки щодо проблемних питань трудових правовідносин, ініціюються зміни до колективного договору, спрямовані на покращення становища працівників у трудових правовідносинах, вирішуються питання щодо атестації робочих місць працівникам зі шкідливими умовами праці тощо.

Особливу увагу Профспілка ХНУВС приділяє культурному та фізичному розвитку дітей членів профспілки. Так, в дитячому оздоровчо-навчальному таборі «Фельдман Екопарк» у 2019 р. профспілкою оздоровлено 120 дітей різних вікових груп. У змаганнях, організованих профспілкою, 1 червня 2019 р. у рамках відзначення Дня захисту дітей узяли участь 105 дітей членів профспілки (учасники та переможці змагань отримали нагороди та призи від профспілкового комітету). До різдвяно-новорічних свят 2019 р. профспілкою організовано відвідування новорічних вистав у театрах Харкова для дітей членів профспілки (320 дітей); забезпечені новорічними подарунками діти членів профспілки, курсанти-сироти, діти підшефної школи-інтернату (470 дітей університету і Сумської філії, 270 дітей підшефної школи-інтернату).

Сьогодні Профспілка ХНУВС здійснює анкетування власних членів на предмет існуючих у них проблем у соціально-трудої сфері та пропозицій з удосконалення діяльності профспілки. Крім цього, на порядку денному стоїть питання забезпечення членам профспілки з числа вільнонайманого складу можливості користуватися на пільговій основі мережею санаторно-курортних закладів Міністерства внутрішніх справ України.

УДК 349.2

ЩОДО ПИТАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ЗВІЛЬНЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ РОБОТОДАВЦЯ

*Пилипенко П. Д.,
завідувач кафедри соціального права
Львівського національного
університету імені Івана Франка,
д-р юрид. наук, професор*

Кризові явища в економіці України, що особливо посилилися в умовах карантину, призвели до зростання безробіття, невилати зарплати, падіння рівня життя населення і. т.п. Запізнення з проведенням необхідних соціально-економічних реформ, їх невідзначеність і непослідовність стали причиною також відкладення уже давно назрілої реформи трудового права. А за таких обставин